

Torger Enckell

Siipi, Projektihuone 30.9.2011 - 15.1.2012

Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelman taiteilijoihin kuuluva Torger Enckell (1901 – 1991) oli yksi kansainvälisesti suuntautuneen suomenruotsalaisen modernismin merkittävimpiä edustajia.

Taiteilijana Enckell oli pääosin itseoppinut. Enckell opiskeli Suomen Taideyhdistyksen piirustuskoulussa muutaman kuukauden vuosina 1919-20. Lisäksi hän oli Marcus Collinin ja Gunnar Finnen yksityisoppilaana. Suuren vaikutuksen hänen taiteeseensa tekivät opintomatkat Saksaan 1921-22 sekä Pariisiin vuonna 1926, jossa hän opiskeli vuoden Académie Colarossissa.

Torger Enckellin varhaiskauden tuotantoa leimaavat ekspressionismin vaikutteet sekä Pariisin myötä kiinnostus modernistiseen klassisismiin. Taiteilijoista erityisesti Andre Dérain oli hänelle tärkeä. Myöhemmin Enckellin tyyli muotoutui koloristisemmaksi ja kohti ranskalaisen värimaalauksen periaatteita. Enckellin myöhäistuotannossa valo ja väri nousevat teosten keskeisiksi tekijöiksi.

Enckellin tuotannon keskeisin aihe on ihminen. Enckell maalasi ensisijaisesti henkilötutkielmia, muotokuvia ja omakuvia. Perinteisen muotokuvamaalauksen sijaan Enckell pyrki tavoittamaan mallinsa tuntemuksia, etsimään ulkoisen hahmon takana olevaa sisäistä olemusta. Muita hänen tuotannossaan toistuvia aiheita ovat maisemat ja asetelmat. Grafiikkaa Torger Enckell teki 1920-luvulta 1930-luvun lopulle asti. Enckell teki kuvituksia mm. Elmer Diktoniuksen runoteoksiin sekä suomenruotsalaisen kirjallisen modernismin ura-uurtavaan julkaisuun Quosegon.

Enckell oli yksi vuonna 1956 toimintansa aloittaneen taiteilijaryhmä Prisman perustajia. Kansainvälisesti suuntautuneella ryhmällä oli merkittävä rooli uusien vaikutteiden tuomisessa sodanjälkeiseen taiteeseen. Ryhmän jäseniä olivat Yngve Bäck, Gösta Diehl, Ragnar Ekelund, Unto Pusa, Sigrid Schauman ja Sam Vanni. Vapaan Taidekoulun opettajana Torger Enckell toimi vuodet 1958-1963 ja rehtorina vuodet 1960-63.

Porin taidemuseon näyttely esittelee Torger Enckellin tuotantoa aina 1920-luvun varhaiskaudelta 1970-luvulle saakka. Näyttelyssä on mukana myös Enckellin grafiikkaa, kirjankansikuvituksia ja luonnoksia. Teokset on koottu yksityiskokoelmista sekä museoiden kokoelmista. Näyttelyn yhteydessä julkaistaan Enckellin tuotantoa valottava tutkimusjulkaisu. Julkaisussa mm. Altti Kuusamo pohtii Enckellin omakuvia, Erkki Anttonen Enckellin taiteen hahmopsykologista taustaa, Stella Parland suomenruotsalaista modernismia ja Carolus Enckell isänsä tuotannon eri vaiheita.

Julkaisun tiedot:

Torger Enckell

240 s. värikuvitus

Toimittajat Carolus Enckell, Teija Lammi, Esko Nummelin

Kirjoittajat Erkki Anttonen, Carolus Enckell, Maija Koskinen, Altti Kuusamo, Erik Kruskopf, Teija Lammi, Esko Nummelin, Stella Parland, Lars-Ivar Ringbom

Graafinen suunnittelu Teija Lammi

Paino Lönnberg Painot Oy, 2011

ISBN 978-952-5648-30-0, ISSN 0359-4327, Porin taidemuseon julkaisuja 111

Lisätietoja: Esko Nummelin, tel. +358-044-7011085, esko.nummelin@pori.fi, www.poriartmuseum.fi